

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 38.

V Ljubljani, v sobota 15. februarja 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 14. februarja.

Justične zadeve.

Slovenski poslanci so imeli danes med sejo pod načelnstvom grofa Hohenwarta obširen razgovor z justičnim ministrom grofom Schönbornom o justičnih razmerah po slovenskih deželah in pokrajinah. Njih pritožbe so se ozirale na poslovanje pri sodiščih sploh in na imenovanja justičnih uradnikov. Tudi se je izročila spomenica ministru, ki je odgovoril, da se bo na izražene želje tem raje oziral, ker so se mu naznanile zaupljivo in se mu ne dozdevajo neizvršljive.

Dolenjska in vipavska železnica.

Ne samo dolenjska železnica, ampak še neka druga proga je na dnevnem redu sedanjih političnih obravnav. Zaradi prve se je poslanec Šuklje po dogovoru s svojimi tovariši s Kranjskega podal na Dolenjsko, da se s prizadetimi krogi dogovori za zgradbo nove železnice. Poročila iz kočevskega političnega okraja, ki obsega sodnijske okraje: Lašče, Ribnica in Kočevje, so ugodna, ker se je nadejati, da se v tem okraju speča več kakor za 50.000 gld. glavnih delnic. V dunajskih finančnih in drugih merodajnih krogih se s hvalevredno marljivostjo v soglasju s svojimi slovenskimi tovariši in konsorcijem za to reč poteguje baron Švegelj, ki s tem dokazuje, da je dolenjska železnica važna zadeva, od katere je odvisno blagostanje dežele Kranjske, ne pa kaka strankarska reč. Zaradi velike veljave, katero ima baron Švegelj pri večjih finančnih zavodih in v političnih krogih dunajskih, je bilo torej jako prav, da so ga privzeli v konsorcij, ki dela potrebne priprave za dolenjsko železnico. Ako dobimo še iz drugih političnih okrajev na Dolenjskem tako ugodna poročila, kakor s kočevskega, nadejati se je, da pride dolenjska železnica še v teku tega leta, morda že po veliki noči, gotovo pa na jesen pred državni zbor. Če se pa našim poslaneom posreči do-

gnati dolenjsko železnico, državna cesta iz Ljubljane v Novo Mesto zgubi svoj pomen, ker se bo vse blago raje in ceneje prevažalo po železnici, kakor z živino po cesti. To je tudi glavni vzrok, da je vlada pač privolila preložiti cesarsko cesto čez Gorjance in iz Novega Mesta proti Šentjerneju, da se pa s preložitvijo klancev in bregov proti Ljubljani obotavlja, češ, da bi bil ta denar zavržen, ako se zgradi dolenjska železnica.

Druga železnica, ki zadeva naše slovenske dežele, je proga, ki se ima narediti iz Logatca čez Vipavsko dolino v Gorico. Vojnemu ministerstvu se zdi ta črta iz vojaških ozirov tako važna in potrebna, da zahteva od vlade njeno zgradbo. Ali površno računjeni troški za njo bi znašali kakih 20 milijonov goldinarjev, kar je vlado toliko oplašilo, da tej progi ni posebno naklonjena. Za vipavske in goriške pokrajine bi bila pa ta železnica velike važnosti, zato so začeli iz omenjenih krajev pošiljati državnemu zboru peticije za njeno grajenje. V zadnji seji izročil je poslanec dr. Tonkli dve taki peticiji, namreč peticijo političnega društva „Sloga“ v Gorici in peticijo občinskih predstojnikov ajdovskega okraja in goriške okolice.

Rubežen zarad zaostalih davkov.

Justični minister je danes odgovarjal na neko interpelacijo zarad troškov, ki jih napravljajo sodnije z rubežnijo zarad zaostalih davkov. Minister je o tej zadevi pozvedoval pri sodnijah na Češkem, Avstrijskem in Štajarskem in iz dotičnih poročil, kakor pravi, sprevidel, da dotični troški niso tako veliki, kakor se je trdilo v interpelaciji.

Židovske zadeve

so bile danes po rešitvi došlih vlog in pisem prvi predmet dnevnega reda. Druga galerija bila je danos zopet natlačena, na prvi pa je bilo malo poslušalcev, ker so menda mislili, da za glavno razpravo ne pride nič več zanimivega. Ali varali so se. Precej pri § 1. oglašil se je židovski dunajski odvetnik dr. Jaques, ki je pričel novo splošno razpravo in se v potu svojega obraza trudil pobijati antisemite. Predsednik dr. Smolka je bil predsedstvo

prepustil Chlumeckemu, ki je pa pustil svojega liberalnega tovariša pri miru, ne da bi ga bil opominjal ostati pri stvari in ne segati v splošnji razgovor. To je dalo antisemitskemu poslancu pogum, da se je tudi on oglašil k besedi in po slabem zgledu Jaquesovem govoril o rečeh, katere s § 1. niso imele nič opraviti. Če je smel dr. Jaques tako govoriti, rekel je Kaiser, mislim, da tega g. predsednik tudi meni ne bo branil in da imajo v tej zbornici vsi poslanci enake pravice. Chlumecky je moral molčati in dovoliti, da sta v enakem smislu govorila še Weitlof in Türk. Tako se je prevelika popustljivost proti somišljenikom kaznovala nad popustljivcem samim, ne da bi se bil smel pritoževati. Ko je prišlo do glasovanja, šli so skoraj vsi poslanci obeh desniških klubov iz dvorane, ker načeloma državi odrekajo pravico vtikati se v notranjo vravnavo verskih občin, in ostalo je v njej tako malo zastopnikov, da niso bili sklepni in da je moral predsednik dolgo in dolgo zvoniti, predno jih je prišlo toliko, da je bilo mogoče glasovati. Pri drugih paragrafih je bila razprava bolj stvarna in zato tudi manj obširna in manj zamudna, zato je bil do treh popoldne rešen celi zakon.

Gledé cementovanih sodov

izročila je vlada danes dva predloga; eden določuje, da imajo na Ogerskem cementovani sodi pri nas enako veljavo, kakor če bi bili cementovani doma, ako ogerska vlada enako pravico priznava naši posodi, eden pa prepoveduje na cementovano posodo vžigati ali vrezovati kake številke ali znamenja. Pogodba zastran gališkega zemljiščno-odveznega dolga in prememba državnega volilnega reda za veliko posestvo na Češkem bile ste tudi danes predloženi poslaniški zbornici, ki ima prihodnjo sejo pustni torek 18. t. m.

Naša društva.

I.

— in — Da nam Slovencem nedostaje društev, pritoževati se pač ne moremo. Ako vsporedimo naš

LISTEK.

Kritiška pisma.

XIII.

Gospod vrednik! Da številka „trinajest“ ne označuje sreče, prepričal sem se stoprav zdaj, kar namreč pišem svoja „kritiška pisma“. Dočim se je dvanajest mojih pisem srečno „izmuznilo“ po nevarni soteski med Vašim vredniškim košem in pogubljivim vredniškim črtalom, zapalo je trinajsto brez usmiljenja usodi Libitine.

Zaradi tega premišlujem danes, ko pripravljam drugo izdajo svojega konfiskovanega truda, ali je bilo trinajsto moje pismo preveč kritiško ali pa preveč kritično, da so mu Rojenice pristigle že v vredniški roki življenja nit. *)

Pri tej za-mé, ali bolje rečeno, za mojo kritiško sitnost nekoliko opasni priliki sili mi misel v glavo in stavek v pero, da v Slovencih še ni popolno jassen pojem, kaj je „kritiško“ in kaj je „kritično“.

*) Motite se. Številka 13 je menda že med potjo nekje „padla med neusmiljene roke“.

Ko bi bil jaz modroslovec, ki se bavi vse svoje življenje le z abstraktnostjo svetovnih pojmov, ali vsaj jezikoslovec, ki vzdihuje dolgih deset mesecev na leto v aktivnih in pasivnih oblikah slovenskih glagolov, trdil bi, da Slovenci nismo vstvarjeni niti za abstraktno modroslovje, niti za aktivne oblike v svojem slovstvu, temveč da je konkretnost, ki napeljuje vsako kapljo vode le na svoj mlin, in pa preobčutna pasivnost največje bogastvo našega ubogega rojstva.

Baš tu opavana naša sreča pokopala je brez kadila in zvonu kritičnost mojega trinajstega pisma, mojemu neznanemu tovarišu Hotéboru — pa se je prepevala že po petem njegovem članku „libera“ in so mu brali „levite“ v „Slovenskem Narodu“.

In te javne „levite“ služile so se z nenavadno slavnostjo in mnogobrojno „asistencijo“ vseh najnovejših političnih fraz, s katerimi lepšamo Slovenci svoje osobne boje. V najnovejši dobi so se najele na narodno tlako tudi najbolj neokretne gorjanske coklje in okovane kvedraste pete, in za justifikacijo političnih grešnikov služijo nam najbolj strme stopnjice in pa kameniti pragi, ki nam nadomestujejo znano zgodovinsko tarpejsko skalovje.

Če s takimi, na vsem omikanem svetu cenjenimi in skrajnimi pomočki ne dospemo Slovenci do narodne sloge in opevane svobode, potem nas reši le še mlinski kamen in pa neizmerno morje, katera smo pozabili doslej — v svoji neprestani složnosti.

Najbolj zanimiva v tej naši najnovejši „praski“ je istina, da smo se obdelovali z okovanimi petami in s poetično „kneftro“ zopet jedenpot le za „kozjo dlako“ in da smo dvigali svoje nežne buzdovane le proti mlinom na sapo.

„Duobus ligantibus tertius gaudet.“

Poslednjega izreka in pa naše najivnosti radujejo se baš sedaj avstrijski Nemci vseh barv.

Dočim se pripravljamo mi in postavljamo na glavo, ali nas reši „Slovensko katoliško društvo“, ali pa le „Katoliško društvo“, postavljajo si Nemci svoje varne šotore na razvalinah devetnajstega odstavka, ki vlada Slovencem še vedno „in partibus infidelium“.

In vendar smo napredovali tudi v ravnopravnosti Slovenci, in osobito naš jezik je postal v zadnjem času nekako „salonfähig“ na lestvici uradniške hierarhije.

narod z drugimi, spoznamo, da imamo za svoje sile društev dovolj, morda še preveč. Kakor časniki presezajo po številu naše duševne moči, tako bi se moglo reči tudi o naših društvih, bodi-si že te ali one barve. Da pa naša društva, ako nečemo pretirati, z večine životarijo, tiči vzrok temu v raznih pojavih. Najprej bi prišli do glavnega vzroka, ako poudarjamo organizacijo in kolportažo. Teh dveh lastnostij naša društva najbolj pogrešajo.

Da pa se ne bodemo sukali le okrog teorije, pomudimo se raje pri posamičnih društvih.

Važno mesto imajo pri nas bralna društva, kakor se nazivajo. Kdor ne meži na obe očesi, priznati mora, da so se bralna društva pri nas že nekako preživela, rekel bi. Ni ga več tolikega zanimanja, ne delovanja teh društev. Kaj je vzrok temu?

Ko so se snovala naša prva bralna društva, tedaj je bilo pri nas še v marsičem drugačno življenje in mišljenje. Narodna zavest je še spala; nemški in laški živeli je poplavljal ter dušil narodni ponos. Posamični rodoljubi so britko čutili to mōro in prepričani so bili, da bode snovanje bralnih društev imelo dober vspeh pri narodu, ki je začel ravnokar vstajati iz dolzega spanja. Komur le ni čisto izginil iz srca narodni čut, sprejel je z veseljem take nasvete takrat še sporadičnih domoljubov. Živa potreba narodnega probujenja in preporoda, britka, pa resnična misel, da se utopimo v nemškem ali laškem morji, ako si sami ne pomagamo in se potegnemo za svoje naravne pravice, birokratski pritisk na maso narodovo, liberalna brezobzirnost v jezikovnih vprašanjih itd.: vse to je moralo spraviti v tok zastalo kri slovenskih src. Prihajali so domoljubi vedno bolj do spoznanja, da se moramo ustavljati svojim sosedom: „klin s klinom,“ druge rešilne poti ni bilo.

Takrat ni bilo še Slovencev, ki bi se zadirali tudi v področje katoliške cerkve, katere stari in iskreni sinovi so bili Slovenci od nekdaj. Da bi prišel kak narodnjak v konflikt s sv. vero, ni se nikomur niti sanjalo. (Seveda ne štejemo rodoljubov z matematično natančnostjo.) Takrat ni bilo še Slovencev-prvakov, ki bi jim bil lastni žep in lastna oseba več nego narodnost ali vera. Takrat se stanovi — bodi-si katerikoli — niso napadali v govorih ali časnikih; avtoriteta se je hranila in negovala. To so bili zlati časi, da-si s trnjem venčani in z osatom postlani. Vsi Slovenci, kolikor jih je bilo zavrednih in inteligentnih, bili so zložni in drugega nasprotnika niso poznali, kakor Nemca, Laha ali Mažara.

Ali ti časi so minuli. Dosti smo že dosegli Slovenci v zadnjih desetletjih, kaj pa da največ s svojimi močmi. Nemškega jarma smo se otresli dokaj, osobito na Kranjskem. Kakor hitro pa je nemškutarska vlada pala pod klop, od tistega časa je na Kranjskem zopet drugačen boj — v domačem taboru. Seveda moramo zabeležiti še žalosten kos zgodovine iz leta 1873 in 1874. A to je bil le nekaj predhodnik poznejših bojov domačih ter je pokazal, da bode moralo prej ali slej priti tudi do prelivanja domače krvi. Takrat še nismo bili zreli za domači boj — preveč je še pritiskal nemški liberalni duh na nas. In boj zoper tega je prevagal.

Doslej smo občevali brez škode v slovenskem jeziku le s svojimi hlapci in pestunji, in če smo bili „radikalni narodnjaki“ celó v kakem prijateljskem pismu, sedaj pa je razglasil pravosodni minister, da se ne sme šteti slovanski materni jezik nobenemu državnemu uradniku na škodo, kar pa še ne izjavlja, da je potrebno Avstriji znanje tudi kakovega slovanskega jezika, ali pa da utegne takova nepotrebnost celó koristiti komu.

Gosp. minister grof Schönborn je brez dvoma najbolj odkritosrčen naš prijatelj, kajti kar se niso upali javno izreči njegovi predniki, pové nam on v obraz, ter prihrani s to svojo izjavo g. Gauču odgovor na vprašanje, kdaj preneha naša šolska „dresura“, katere glaven smoter je pravilo: „riba — fisch, miza — tisch“.

Naposled je ravno prav, da se bliža konec predpustu in ž njim marsikateri naši smešnosti.

Upajmo, da nas spravi pepelenje pepelnice srede zopet v resno postno dōbo, kjer se bomo postili pri „subih prestah“ za svoje politične predpustne grehe. Psevdonomi.

Tako na Kranjskem. V drugih slovenskih deželah pa se še niso otresli tako v obilni meri tujega življa; zato mej seboj še postopajo zložno, ker spoznajo, ko bi v tem obziru posnemali kranjske sosede, da bi morali kmalu izgubiti še tisto, kar so si priborili s tolikim trudom. Kadar pa dosežejo v pravicah kranjske sosede, takrat bode pač tudi pri njih tako, kakor pri nas. Bog daj, da bi se varal! Goriška je že nekoliko pokazala v zadnjih časih, da prostee diše na domačih tleh.

Ako si torej pokličemo v spomin ravnokar napisane vrstice iz slovenske zgodovine zadnjih desetletij, jasno nam je takoj, zakaj hirajo naša bralna društva? Komentarja ni treba. Kod prospevajo najboljše se bralna društva? Ali ne na mejah? Pri nas na Kranjskem pa hirajo, močno hirajo. To je lahko umevno. Bralna društva imajo poglobljen namen vendar-le ta, buditi narodno zavest. Ta zavest pa ima zopet namen, potezati se za svoje pravice. In ravno teh pravic se že kranjski Slovenci veselimo. Ali pa je narodna zavest tudi že dovolj probujena na Kranjskem, to je zopet drugo vprašanje.

Toda bralna društva imajo še drug namen. In ta je zdaj odločilen za kranjske Slovence. Namen je namreč tá, da bralna društva širijo veselje do branja. Ako pa se vprašamo, kako izvršujejo naša bralna društva ta namen, tedaj — roko na srce! — tedaj recimo odkrito: jako slabo. Pisatelj teh vrstic ne govori samo po tem, kar so mu drugi povedali, tudi ne samo po tem, kar vé iz časnikov, ampak tudi po tem, kar je sam videl in skusil. Bralna društva so večinoma ali krokarska, ali kvartopirska, ali samo na papirji. Enkrat na leto zbobnajo skupaj kako veselico — to je vse. Prav rad bi postregel naravnost z imeni in fakti, a tega nečem, ker mi je le za stvar in ne maram nikogar žaliti, ampak le želim, da bi se v tem obziru kaj na bolje obrnilo. Bralna društva, kakor so vzlasti nekatera, bilo bi boljše, da bi jih ne bilo. Kajpada so izjeme, silno redke. Toda o tem ne govorim več, drugače bi kmalu kdo utegnil misliti, da so te vrstice iz iste kovačnice, kakor one stare „Soče“.

Bralna društva imajo torej namen širiti veselje do branja. Branje pa mora biti slovensko, kar je jasno kakor beli dan. Zato mi ne gré v glavo, kako da imajo nekatera društva toliko nemških časnikov. Ali se to zлага s pravili in namenom? In ko bi še bili poštene nemški časniki? Nemške židovske liste „der schärfsten Tonart“ najdeš lažje v kakem takem društvu nego slovenske konservativne liste. Kako se to ujema z načeli! Zato se mi je zdelo pa še tem bolj najivno, ko sem bral, da je ljubljanska čitalnica izbacnila goriško „Sočo“ radi tistih zloglasnih vrstic o društvi. Ko bi gospodje pregledali in primerjali te vrstice z berilom nemških časnikov v čitalnici ljubljanski, kako bi mogli priti do takega sklepa? Strast je pač strast!

Najnavadnejši razpor, ki nastane v naših bralnih društvi, je pač naročanje časnikov. Odkar se dela pri nas dvojna politika, imamo tudi dvojne barve časnike. Kajpada je povsodi — tudi po kmetih, koder so zvečine bralna društva — malone vselej dvoje strank. Ako ni druge inteligence, kakor duhovnik in učitelj, vendar strankarstvo mora biti. To je pač moda! Tako nastane tudi v bralnih društvi strankarstvo. Prizborih občnih se bje boj, a cepi se zvečine dlaka. Vprašamo: ali je tega treba? Ne! Zakaj? Pri izbiranju časnikov mora se gledati na večino udov. In kdo so udje, ali vsaj morali bi biti udje bralnega društva? Ali ne priprosti ljudje, recimo: kmetje? Saj ravno to je namen bralnih društev: vzbujati veselje do branja. Ali se bode še le pri intilegenci vzbujalo to veselje? To lastnost mora imeti in jo ima tudi inteligenca, ako hoče veljati kot taka? Inteligenci so bralna društva navadno za potuho, da ji ni treba sami naročati časnikov. Če pa je ud bralnega društva, tedaj z malim doneskom lahko prebira mnogo časnikov. Časnikarstvo in knjiga slovenska pa trpi pri tem znatno kvaro. Na ude se je torej treba ozirati, in sicer na ude, katerim je najbolj potreba berila, do katerega drugače priti nimajo take prilike. Za priprosto ljudstvo pa so namenjeni v prvi vrsti časniki, kakor: „Domoljub“, „Mir“, „Dol. Novice“, „Sl. Gospodar“, „Soča“, „Edinost“, „Vrtec“, „Dom in Svet“; dalje družba sv. Mohorja, knjižnica sv. Cirila in Metoda, „Kršč. detoljub“ itd. Nikar ne silite priprostemu ljudstvu dnevnikov in beletrističnih listov, ki so za inteligenco. Vsakemu svoje. S tem jih delate le nezaupne. In ko bi mogel priprosti bralec vselej presoditi, kar bere. Saj še izobražencu časih ni mogoče izreči svojo sodbo o tem

ali onem vprašanji, ako se ga ni do dobrega proučil, kar pa ni vselej lahko mogoče. N. pr. ako kakemu berila željnemu kmetu kdo dá v roko list „Sl. Naroda“ 20. jan. 1890, koder — r. — odgovarja goriški „Soči“, ali je mogoče, da ne bi dobil, prebravši tisti članek, nekako miznjo do duhovnikov sploh, vzlasti mlajših? Raperto crede experto! Zakaj stvarno pisati ali s kolom biti — to je velik razloček! Ko bi mogel tak priprosti bralec, — če je tudi že mož, jasno soditi o dotičnih razmerah, potem bi bilo seveda drugače. Tako pa ne more in — bāsta!

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. februarija.

Notranje dežele.

Praški mestni zastop je sklenil poslati vladi in državnemu zboru peticijo, da bi se vstavilo v proračun za vravno Moldave namesto 50.000 gld. 300.000.

Državnozborna volitev. Pri dopolnilni volitvi v državni zbor je namesto grofa Romana Potockega bil izvoljen s 301 glasom graščak Kazimir vitez Zarembo. Rusinski protikandidat profesor Julijan Romanecuk je dobil 185 glasov.

Gališki deželni odbor je končal poizvedovanja o revščini ter prosil vlado daljne pomoči. Posojilo naj bi znašalo 2½ milijona.

Vnanje države.

Srbija. Iz Belega Grada se poroča: Kmalu poteče čas srbskih trgovskih pogodb z drugimi državami, in treba bode nov načrt gledé teh pogodb napraviti. Te pogodbe sklenile se bodo najprvo z Anglijo, potem Bolgarijo, Srbijo in Rumunijo. Da se sklene trgovska pogodba tudi z Rusijo, priča potovanje Pašića, predsednika skupščine, v Petersburg, kjer bo izrazil voljo Srbije, da se sklene trgovska politična pogodba z Rusijo. — Dalje se poroča iz Belega Grada, da bode srbski kupčijski minister podal skupščini načrt za vstanovitev srbske parobrodne družbe z državno garancijo in načrt za železnično progo iz Čuprije v Senj, kjer je bogata zaloga premoga, za kar se zahteva kredita v znesku 700.000 frankov. Slednjič bode predlagal načrt, da se sošteje ljudstvo in živina.

Bolgarija. Dosedanje vspehe preiskav gledé zarote Panice prikriva bolgarska vlada. Mnoge podrobnosti, ki jih poročajo listi, so večinoma izmišljene. Gotovo je, da je bila zarota velika. Da bi bili že vse voditelje zarotnikov pozapri, je dvomljivo. Voditelji vladne stranke se večkrat zbirajo in posvetojujejo; in enako tudi ministri. Iz pokrajín dohajajo vesti o vedno večjem pomirjenju. V časopisih, izhajajočih v Sofiji, piše se hladnokrvno o tem. Opozicijski listi molče, ali pa še celó ne izhajajo. No, zato govore pa inozemski listi toliko več; seveda mora se tem izmišljotinam in kombinacijam le malo verjeti. Vse sedanje politično stanje v Bolgariji je omahljivo. Upajmo, da bi se našim sobratom obrnilo kmalu vse na bolje.

Francija. Minister vnanjih zadev je povedal ministerskemu svetu 13. t. m., da mu je nemški poslanec grof Münster izročil izjave nemškega cesarja gledé delavskega vprašanja in da naj grof Münster prigovarja Francijo vdeležiti se predlagane konference. Minister je sklenil poprositi nemško diplomacijo, da mu poroči tudi podrobnosti omenjenih izjav. Gotovo se ne bo Francija še tako hitro odločila za te izjave. V parlamentnih krogih so bolj tega mišljenja, da ne bo sprejela Francija izjav. — Vsi francoski listi pišejo mnogo o sodbi princea Orleanskega. Republikanski listi hvalijo povsem postavu, po kateri je bil princ obsojen. List „Journal des Débats“ omenja demonstracije rojalistov, katere bodo gotovo obtežile pomiloščenje. Vlada se pa ne bo nič zmenila za te provokacije. „Gaulois“ pa hvali obnašanje in lepe namene princea Filipa Orleanskega. „N. Fr. Pr.“ poroča iz Pariza mej drugim to-le: Princ Orleanski moral se je zapreti v drugo ječo, katera nima okna na ulice. Te dni je pisal princ na košček papirja naslednje: „Ravnokar sem bil obsojen na dvoletni zapor. Živela Francija!“ Monarhijski listi menijo, da bo Carnot že v teku 10 dni pomilostil princea. Najbolj se monarhijski listi pritožujejo nad prinčevu obsodbo. „Figaro“ pa piše, da se je postava mehko uporabila. S princem se ravna, kakor z drugimi jetniki, le hrano ima boljše. Jetničar ga je vprašal, katerih obiskovalec si želi, in ta jih je imenoval osemnajst. Vsi listi trdijo, da ga bode predsednik republike pomilostil.

Portugal. Državni podtajnik Fergusson je poudarjal v spodnji angleški zbornici, da se Anglija ne more zadovoljiti s predlogi portugalskimi, da bi se njih prepis razsodil mejnarodno. Trdi se, da hoče portugalska vlada ponuditi Angliji okraj na „zlatem obrežju“, a za odškodnino da hoče imeti prejšnji deželi Nyassa in Mašona.

Švica. „Pol. Corr.“ poroča, da je poslala Švica dne 7. februarija dunajskemu ministerstvu povabilo h konferenciji radi delavskega vprašanja.

(Dalje v prilogi.)

— Temu listu nasproti piše „Ag. Hav.“, da se Švica odreka prvotnim svojim idejam glede konference ter da se bode pridružila nemškemu predlogom. „Bund“ pravi, da pride skoro gotovo do sporazuma, da bo prva konferenca v Berni, potem diplomatska konferenca v Berlinu. Švico močno veseli, da je nemški cesar in večina nemškega prebivalstva sprejela s takim veseljem predlog in izpodbudek Švice.

Turčija. Balkan naj bi se imenoval rajši Vulkan, kjer se kuha, vre, šumi in grmi. Še nam zvené tožni glasovi o zaroti Paničevi, a evo je druge zarote. Iz Carigrada se poroča, da so prišli novi zaroti na sled. Zarotniki so večinoma uradniki in politični fanatiki, ki zahtevajo preuredbe ne le za Malo Azijo, temveč tudi za Albanijo in Macedonijo. Ta zarota pa ni naperjena toliko proti življenju sultanovemu, marveč proti političnemu redu sploh. Zarotniki mislili so vzbuditi vstajo v Macedoniji, na Kreti in v Armeniji. Veleizdajstva zatoženi so pa le vsled svoje zveze z vstaši na Kreti.

Izvirni dopisi.

Z Goriškega, dné 14. februarija. Čudna vojna med nekaterimi rodoljubi vendar ni zatrla delovanja in skrbi za duševni in gmotni napredek slovenskega naroda na Goriškem. Prvaki so si bili v laséh, narod sam pa, — namreč društva in županstva in politična društva, — so sestavljali peticije in podpisovali; eno za duševni, drugo za gmotni napredek.

Prvo je napravila „katoliško-politična čitalnica v Čepovanu“, namreč peticijo do ministerstva za uk in bogočastje, proseč, da ustanovi v Gorici gimnazijo s slovenskim učnim jezikom, katere prvi razred naj se odpre z bodočim šolskim letom.

Potreba slovenske gimnazije je jako nujna, kajti da bodo naši uradniki mogli slovenski uradovati, treba, da se izobrazijo v tem jeziku. Naj opozorim samo na naša sodišča. Kolikokrat je že ministerstvo zapovedalo, naj sodišča občejejo z strankami v njihovem jeziku; toda dotični gospodje niso dosti vajeni narodnega jezika, zato pišejo tudi proti ukazom vedno v tujem jeziku. Vendar te vojske za uradovanje v slovenščini ne bodemo prebili, dokler se bo naš naraščaj izobrazeval v tujem jeziku. Tirjatev slovenskih srednjih šol je torej čisto naravna. Zato ni čuda, da se je peticija za slovensko gimnazijo podpisovala z veliko navdušenostjo.

Pritrdili so jej in jo podpisali:

1. tri politična društva;
2. šestdeset županstev;
3. devetdeset samostojnih duhovnikov.

Tedaj okoli stoinšestdeset uradnih zastopstev slovenskega naroda na Goriškem. To je gotovo glas naroda, ki mora imeti vpliv pri ministerstvu. S to peticijo si je posebno duhovščina osvetila lice. Nihče ne bo mogel reči, da jej je mar samo verska šola, narodna pa ne.

Drugo peticijo so napravila županstva ajdovskega sodniškega okraja, namreč za železnico iz Logatec čez Ajdovščino v Gorico. To podpišejo županstva ob imenovanju črti. Pri shodu županov radi te železnice je bil navzoč tudi naš državni poslanec g. dr. vitez Tonkli. On je tudi v imenu političnega društva „Sloga“ napravil peticijo do ministerstva in državnega zbora, ter je zbranim zastopnikom županstev predložil svojo peticijo v podpis; toda močje so odklonili podpis. Temu sta dva razloga. Prvič so hotela županstva samostojno peticijo napraviti; drugič nekako ponehuje zaupanje do g. dr. viteza Tonklija. Po sedanjih naših razmerah se namreč sme že zdaj reči, da boj med dvema „Sočama“ bo največ škodoval vitezu Tonkliju. Pastir ne sme vedno hoditi pred čredo svojih ovac, ampak včasih tudi za njo, drugače se mu ovce pogubljajo.

Ako železnico po vipavski dolini dosežemo, bo mnogo koristila tej dolini in Gorici, zato jo prosi in želi mesto in dežela.

Peticija za slovensko gimnazijo se glasi:

„Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje!

Spoštljivo podpisani urad podaja uljudno prošnjo: Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje naj izvoli ustanoviti v Gorici gimnazijo s slovenskim učnim jezikom, in naj blagohotno uredi, da se bo prvi razred odprl s prihodnjim šolskim letom 1890/91.

Ta prošnja je opravičena zahteva vseh Slovencev goriške dežele. Tehtne, neovrgljive razloge za ustanovo slovenske gimnazije v Gorici je naš narod že večkrat ponavljal po svojem političnem društvu „Sloga“ v Gorici, po deželni zboru goriškem in

po svojih državnih poslancih v visokej državnej zbornici.

Pisoči urad je prepričan, da je državi sami v največji prid, ako narode zadovolji, ter je pomiri zadoštvili opravičenim prošnjam po narodnej šoli; in ta razlog je pri nas na meji državi podvojene veljave. Z navzočo prošnjo zahtevamo to, kar zahtevajo prvi šolniki vseh narodov, ki tirjajo šolski poduk v materinem jeziku. Tu velja pa tudi razlog praktičnega življenja; mladeniči se morajo izobrazevati v svojem materinem jeziku, da bodo sposobni v svojem bodočem stanu uspešno delovati med svojim narodom. Ker končno našo prošnjo podpirajo tudi temeljni državni zakoni in večkratni obeti c. kr. ministerstva za uk in bogočastje, nadejamo se, da bo visoko Isto našo ponovljeno prošnjo brez odlaganja uslišalo ter nam dalo v Gorici slovensko gimnazijo, katere tako živo potrebujemo in že toliko let prosimo po svojih poslancih.“

Dnevne novice.

(Imenovanje.) Z Dunaja se nam poroča, da sta od pravosodnega ministra imenovana notarska kandidata g. Janko Rahné za notarja v Senožečah, g. Rupert Bežek za notarja v Trzinu.

(Z Goriškega) so nam došle vesele vesti: „Katol. pol. čitalnica v Čepovanu“ je naučnemu ministerstvu poslala peticijo za slovensko gimnazijo v Gorici. To peticijo so podpisali: Vsa politična društva, šestdeset županstev in devetdeset samostojnih duhovnikov. Drugo peticijo so odposlala županstva ajdovskega sodniškega okraja za železnico iz Logatec v Gorico. Obširneje v današnjem dopisu.

(Poročil) se je danes g. August Kleč, učitelj v Cerknici, z gospodjo Karolino Ahn, hčerjo pokojnega gimnazijskega profesorja dr. Abna.

(„Katol. politično društvo“) je imelo včeraj dné 14. t. m. svojo četrto odborovo sejo. Na dnevnem redu je bil razgovor o poslovnem redu odborov, ki se je na podlagi načrta, katerega je izvršil odbornik g. dr. Sušteršič, v nekaterih točkah formalno spremenjen, sprejel in potrdil. Določili so se tudi predmeti, ki se imajo obravnavati na prvem društvenem shodu, ki se bode vršil v prvi polovici meseca marcija. — Oglašeni in sprejeti je bilo v tej odborovi seji 24 novih udov. — Društvu sta darovala gg.: Avg. Šinkovec, kapelan v Žužemberku, 50 gld. in Aud. Kalan, kapelan trnovski v Ljubljani 50 gld., kar odbor objavi s posebnim veseljem in iskreno zahvalo; priporoča društvo tudi drugim rodoljubom slovenskim v blagohotno podporo, vzlasti, da prav obilno pristopajo društvu kot udje. Olajšal je odbor pristop k društvu tudi manj premožnim vzlasti kmetom in obrtnikom s tem, da je pripravljen pošiljati jim list „Domoljub“ brezplačno, ako plačajo 1 gld. društvenine; taki torej plačujejo za društvo le 20 kr., kar gotovo zmore vsak, kdor se zanima za politično življenje.

(Čevljarska zadruga ljubljanska) je imela te dni svoj občni zbor v mestni dvorani ob navzočnosti obrtnega komisarja g. magistratnega tajnika Šešek-a. Navzočnih je bilo 35 mojstrov; predsedoval je načelnik zadrugi gosp. Jarnej Žitnik, kateri je naznanil, da se je delovanje zadruge pričelo dné 20. januarja 1889. Od tega časa bilo je 13 združnih sej, v katerih se je razpravljalo o 61 došlih vlogah. Glede došlih pritožb, da se izvršuje čevljarska obrt brez dovoljenja obrtne gosposke od neopravičenih oseb in da trgovci prodajajo izdelano čevljarsko blago, storili so se pri obrtnih uradih potrebni koraki. Da bi se ustanovila zadruga za surovo blago (Rohstoffgenossenschaft), o tem so bile po začasnem odboru že obravnave, ki se še nadaljujejo, isto tako je razprava še tekoča, da se zadruga vdeleži dela za c. in kr. armadne potrebe. Zadruga šteje 77 članov, 15 učencev je v preteklem letu skušnjo zadovoljno izvršilo, 15 novih pa se je vpisalo. Dohodkov je imela zadruga prvo leto 174 gl. 60 kr., troškov pa 106 gl. 45 kr., tedaj je ostalo 68 gl. 15 kr. premoženja. Večji prvotni troški bili so zaradi tiskovin in drugih izdatkov pri ustanovitvi. Zadruga sta izvrstno podpirala mestni magistrat kot prva obrtna instance, pa kupčijska in obrtna zbornica, za kar se obema soglasno izreče zaslužena zahvala. Pri razgovoru o doneskih družabnikov zadruge izjavi se član gosp. Tuma proti temu, da bi združniki donašali za zadrugo po 1 gld. na leto, kar pa se potrdi. Član g. Vovk smatra zadruge za popolnoma nepotrebne, njih delo-

vanje za brezvspešno, na kar se mu odtegne po vladnem komisarju beseda. Načelnik zadruge gosp. Žitnik opominja družabnike zadruge, naj vplačajo zaostale letne doneske, čemur skušata zopet ugovarjati členu Vovk in Tuma, katere pa odločno zavrne načelnik. Pri volitvi štirih članov v odbor izvolijo se gg.: Hönigmann, Hinterlechner, Ušenica in Vrtnik, kot namestnik pa Span. Pri posameznih predlogih toži član Hinterlechner, da se prodajajo na starinarškem trgu novi popolnoma izdelani čevljarski izdelki na škodo obrti, ne da bi imeli prodajalci starinarji zato pravico, in naprosi se zastopnik te obrtne oblasti, da to prepreči, kar isti obljubi. Predsednik Žitnik izreče gosp. Šešek-u zahvalo za njegov trud in sklene zborovanje.

(Slavjanski v Brnu.) Filharmoničnemu društvu „Brunske besede“ se je posrečilo pridobiti rusko pevsko družbo gosp. Slavjanskega za jeden koncert koncem marca. Slavjanski zdaj koncertuje na Ogerskem. V zadnjem koncertu v Budimpešti, ki je vse druge nadkrilil z ogromnim vspehom, imela je gospa Olga Kristoforovna Slavjanska francoski govor, v kojem je poudarjala miroljubivo sporazumljenje vseh narodov. Govor je bil vsprejet z burnim ploskanjem. Slični „ruski vpad“ je vseh Madjarom. Gospa Slavjanska govori pravilno in gladko deset jezikov ter dobro umeje poljski, češki in srbski.

(Vojaški beguni.) Policijski vestnik za Kranjsko („Polizeiblatt für Krain“) z dné 10. t. m. objavlja, da so pobegnili nastopni vojaki domačega pešpolka: Janez Obermann iz Vidošič (okr. Črnomelj), Janez Husić iz Gribelj (okr. Črnomelj), Jurij Pahor iz Hude Loke (okr. Sežana), Janez Ostermann iz Spod. Nemške Loke (okr. Kočevje), Josip Ostermann iz Vasi (okr. Črnomelj), Miha Hočevar iz Vranovič (okr. Črnomelj), France Mravinec iz Sečjega Sela (okr. Črnomelj), Jurij Matekovič iz Radovice (okr. Črnomelj), Marko Belopavlovič iz Jugorij (okr. Črnomelj), Peter Šterk iz Predgrada (okr. Črnomelj), Polde Lušin iz Sajvojč (okr. Kočevje), Miha Mavrin iz Jelenje vasi (okr. Črnomelj), Josip Suštarič iz Stariha vrha (okr. Črnomelj), Janez Tomazin iz Ponikev (okr. Kočevje), Jurij Kastelec iz Draščic (okr. Črnomelj), Franc Regaucin iz Izakov (okr. Litija). Večinoma so vsi napominani rezervni vojaki ter so jo bajé, — kakor dostavlja policijski vestnik, — vsi popihali — v Ameriko!

(Nesreča.) Iz Št. Vida se poroča, da je dne 11. t. m. posestnik Valentin Reš v gozdu pri Podutiku tako nesrečno pal pod naložen voz, da je v kratkih minutah umrl.

(Protestantizem in politika.) Da ne uganja samo v Rusiji, temveč tudi v Avstriji protestantizem svojo posebno politiko v proslavo prusijanstva, pokazalo se je minolo nedeljo v Toplicah na Češkem povodom nemškega shoda. Kakor čitateljem že znano, bilo je vse mesto v zastavah razven katoliških cerkv; nasprotno pa je z ondotne protestantske cerkve vibrala velika zastava, in sicer ne v avstrijskih ali deželnih barvah, ampak: črno-rudeče-žolta.

(Razni ministerski nazori.) Čitatelji naši gotovo še pamtiijo odlok notranjega ministerstva, s kojim je bil odklonjen rekurz opavske mestne občine zoper naredbo šlezjske deželne vlade; mestna občina razpisala je namreč natečaj za popolnjenje služb dveh mestnih uradnikov ter dostavila, da morata prošnjika dokazati z dokazili, da sta nemške narodnosti. Ministerstvo notranjih zadev je odklonilo priziv opavske občine, naglašujoč, da je tak ukrep protipostaven in oporeka državnim temeljnim zakonom. Tako se je izrazil jeden minister glede mestnih uradnikov, torej službenikov samoupravnih uradov. V „Beilage zum Verordnungsblatt für den Dienstbereich des k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht, Jahrgang 1889, Stück XIV.“ (v prilogi k vestniku za službeno območje c. kr. ministerstva za bogočastje in uk, zvezek XIV.) pa je na str. 82. razpisana služba ravnatelja občinske nemške gimnazije v Mostu (Brux). In kaki pogoji se ondi navajajo za to mesto? V natečaju slove: „Deutsche Nationalität bedingt“, t. j. prosilec mora nepogojno biti nemške narodnosti. To postopanje pač zasluži, da si je zapomnimo, zlasti ker nam napominani konkurz tudi pové, da ima mostiška gimnazija reciprociteto, t. j. pravico, ko bi kak učitelj s tega zavoda prestopil k državni gimnaziji, da se mu službena leta na mostškem zavodu vštavajo in obratno. Iz tega slučaja nam je pa jasno, da čuvamo sami nad seboj, in

kedarkoli uvidimo, da se godi krivda narodnosti naši, oglasimo se in branimo svoja prava. Ako je ministerstvo notranjih zadev proglasilo tak pogoj pri občinskih uradnikih za protipostaven, moralo bi to veljati tudi pri nameščenju ravnatelja na zavodu, ki je bolj podvržen državnemu nadzorstvu, nego občinski služabnik.

(Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani) vabi k 8. rednemu občnemu zboru, kateri bode dne 23. februarja 1890 ob 1/2 10. uri dopoludne v pisarni zadruga. Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo nadzorstvenega odbora. 4. Volitev ravnateljskega odbora in sicer: a) ravnatelja, b) blagajnika, c) kontrolorja in d) 2 namestnikov, f) volitev 3 članov v nadzorstveni odbor. 5. Predlogi drušvenikov. K polnoštevilni vdeležbi vabi častite deležnike najuludneje ravnateljski odbor.

(Katoliško društvo rokodelskih pemočnikov v Ljubljani) priredi domačo predpustno veselico v dvorani lastne hiše (Poljske ulice št. 10) v nedeljo, dne 16. februarja t. l. — Vspored: 1. A. Hajdrih: „Petelinčkova ženitev“; šaljivi zbor s I. in II. tenor-samospevom. 2. Fr. Vilhar: „Rožica“; tenor-solo s spremljevanjem glasovira. 3. J. Volarič: „Oj z Bogom, ti planinski svet“; zbor s tenor-solo. 4. „Srečna vdovca“, komičen prizor v enem dejanji. 5. „Graščak in kmeta“, šaljivi trospev s spremljevanjem glasovira. 6. Tombola. 7. Prosta zabava. — Začetek ob 6. uri zvečer.

(Strašne smrti) je umrl v občini Stjenovice (okraj Plzenj) 70letni župnik v pokoji, č. g. P. Vyhánek. Minoli teden v četrtek po noči bil je sam doma. Ker je bil žejen, šel je sam k vodnjaku po vodo. Krog vodnjaka bilo je vse ledeno. Starčeku je izpodletelo ter je pal v vodnjak, kajti ograja je zelo nizka. A revež ni pal v vodo, temveč obvisel na nekem tramu. Klical je sicer na pomoč, a nikogar ni bilo. Druzega dni našli so ga v tem položaji — mrtvega.

Telegrami.

Novo mesto, 15. februarja. Izvolil se je poseben agitacijski odsek za nabiranje doneskov za dolensko železnico. Zanimanje in požrtvovalnost rasteta. Nadejati se je, da bodo v mestu podpisali mnogo glavninskih delnic.

Berolin, 14. februarja. V državnem svetu je cesar naglašal varstvo delavcev proti brezmejni zlorabi delavske moči.

Pariz, 14. februarja. Poučeni krogi trdijo, da bode princ Orleanski v kratkem pomiloščen.

Umrli so:

12. febr. Jera Trampuš, kajžarica, 47 let, Kravja dolina 11, jetika.

13. febr. Antonija Mohar, delavka, 20 let, Mestni trg 10, jetika.

V bolnišnici:

10. febr. Marija Löwinger, gostija, 66 let, vnetica reberne kožice.

11. febr. Jožef Jentel, umirovljeni uradnik, 64 let, marasmus

Zahvala.

Težavno je stališče, ki je zavzema akademično društvo „Triglav“ v najnemškejšem mestu. Edino le plemenito rodoljubje narodnjakov slovenskih, ki uvažujejo pomen našega društva blagohotno podpirajo namene naše, edino ta zavest, da nismo osamljen otok v tujem morji, nam daje pogum. Najiskrenejše se radi tega zahvaljuje odbor akademičnega društva „Triglava“ gospici P., J. in B. Sernečevi, Olgi in Veri Berdajsovi, ki so za bodočo našo zastavo nabrale pri mariborskih rodoljubih svoto 50 gold. Slava jim!

Za odbor:

Jos. Fon, cand. iur. Ivan Jenko, stud. med.
t. predsednik. t. tajnik.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld.	15	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „	89	„	15	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	„	70	„
Papirna renta, davka prosta	101	„	75	„
Akcije avstr.-ogerske banke	929	„	—	„
Kreditne akcije	321	„	75	„
London	119	„	—	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	44 1/2	„
Cesarski cekini	5	„	59	„
Nemške marke	58	„	95	„

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			mm
7. u. zjut.	741.9	—3.6	sr. vzh.	oblačno	
14. 2. u. pop.	741.9	0.0	sl. vzh.	jasno	0.00
9. u. zveč.	741.9	—4.6	„	„	
Srednja temperatura —2.7° za 2.4° pod normalom.					

Tržne cene v Ljubljani

dne 15. februarja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	66	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	5	50	Surovo maslo, „	1	—
Ječmen, „	5	—	Jajce, jedno „	3	—
Oves, „	3	10	Mleko, liter „	3	—
Ajda, „	5	50	Goveje meso, kgr.	58	—
Proso, „	4	55	Telečje „	65	—
Koruza, „	5	—	Svinjsko „	54	—
Krompir, „	3	39	Koštrunovo „	46	—
Leča, „	12	—	Pišanec „	70	—
Grah, „	12	—	Golob „	25	—
Fižol, „	10	—	Seno, 100 kgr. „	2	23
Mašč.	1	10	Slama, „	2	50
Mast, „	—	78	Drva trda, 4 mtr.	6	90
Špeh svež, „	—	60	„ mehka, „	4	25

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (3)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike. Staro orodje in posode jemlje v popravo.

V prodajalnico na deželi sprejme se priletna ženska.

Kje? pové iz prijaznosti opravištvu „Slovenca“. (3—1)

Bilanca

Kmetške posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani za leto 1889

dne 31. decembra 1889.

Activa.			Pasiva.		
1. Gotovina v blagajni sklepom leta 1889	4230	31	1. Glavni deleži (100 à 100 gld.)	10000	—
2. Denarji naloženi pri denarnih zavodih	15123	96	2. Opravilni deleži (326 à 5 in 14 à 1 gld.)	1644	—
3. Posojila in sicer:			3. Reservni fond glavnih deležev	4714	72
a) proti intabulaciji . . . gld. 52962.—			4. Posebni rezervni fond	938	63
b) proti menici . . . „ 59913.—			5. Hranilne vloge	117819	58
c) proti menici in zastav-			6. Kapitalizovane obresti od hranilnih vlog	4386	82
nem pismu . . . „ 10310.—	123185	—	7. Za leto 1890 sprejete obresti posojil	1460	18
4. Inventar po 10 % odbitku za obrabljenost	185	49	8. Neizplačana dividenda opravičnih deležev	30	—
5. Zaostale obresti	253	11	9. Dobiček	1996	89
6. Neporavnani prehodni znesek	12	95			
	142990	82		142990	82

Ljubljana, dne 9. februarja 1890.

Za ravnateljski odbor:

Jan. Knez, m. p. V. Jenko, m. p. Oton Bayr, m. p. A. Knez, m. p. J. Vrhovnik, m. p.

Nadzorstvo »Kmetške posojilnice ljubljanske okolice« je pregledalo in primerjalo letne račune za 1889 leto in naznanja, da so pregledani letni računi in bilanca razpoloženi na spregled v zadružni pisarni, kakor to zahteva §. 30. al. 4 društvinih pravil. (3—1)

Za nadzorstveni odbor:

E. Ločnikar, m. p.

Dr. Jos. Vošnjak, m. p.

V. Ogorelec, m. p.

Krste (truge)

za mrliča, najnavadnejše, kakor tudi lepo ozaljšane v različni velikosti, bele, črne in višnjeve (plave) se vsaki čas dobé po jako nizki ceni pri (4—1)

Jakobu Petrinu, mizarskem mojstru, v Hrenovih ulicah št. 8.

Ta tovarna izdeluje po prav nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo se zastoj.

V kratki dobi 16 let narejenih je bilo blizo 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni zmožnosti in reelnosti te tvrdke. (24—3)

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Gospodarska tehtnica

odlikovana, nedosežna, dobra in po ceni z 10 klgr. nosivnosti, zjamčeno jako trajna in natanka (kaže staro in novo težo) za čudovito nizko ceno le treh goldinarjev komad. Tudi zasebnikom pošilja proti gotovini ali povzetju

1/2 naravne velikosti.

„Klossovo opravilstvo s patentovanimi novostmi“ v Brnu. (10-9)

Ko bi blago ne ugajalo, povrne se denar.

Skladbe

r. Gregorija Riharja,

katerih lastnica je bila do svoje smrti sestra skladateljca, Jerica Rihar, se dobivajo sedaj le še pri podpisnem.

Leopold Rihar,

kapelan v Križih. Pošta Tržič.

(10-5)

Tovarna za lesovino in papir v Medvodah

vzame v službo

dva ali tri rezalce papirja (Papierschneider).

Oni, ki so večji nemščini in neoženjeni, imajo prednost.

(6-5)

Ponudbe naj se pošiljajo naravnost papirnici v Medvodah na Gorenjskem.

Ivan Kregar,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode

Rimska cesta št. 11, Ljubljana,

naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega cerkvenega orodja, kakor:

monštrano, ciborjev, kelihov, tabernakelnov, svečnikov, lestencev (lustrov) itd., katero obljubi izvršiti po najnovejši obliki, po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu pošteno, lično, trpežno in po najnižji ceni.

Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in prenovljenje, posrebuje in pozlatuje v ognju. (12)

Ilustrovani ceniki so zastoj in franco na razpolago.

Dar za cerkev presv. Srca Jezusovega.

Katoliška srenja v slavnem glavnem mestu Weimar dosedaj ni imela nobene cerkve, ampak le molitveno sobico. Nemogoče je bilo, da bi v njej imelo prostora dovolj številu pobožnih pri nedeljski službi Božji. Če tudi brez pripomočkov postavili smo spomlad temeljni kamen novi cerkvi Srca Jezusovega. Stavba kazala je, žali, velike težave, ko smo prišli na pesek in se je v globini kot neprošeni gost prikazala voda. To je oviralo zidanje in je zvišalo troške za 25.000 mark. Vkljub temu smo z Božjo pomočjo postavili v poletju velik del cerkvice. Zdaj pa so pošli vsi pripomočki. Moči naše srenje so bile skrajno napete. Revni in premožni se udeležujejo s pohvalno gorečnostjo pri donanju darov. Celo dninar donša svoj dar, otrok svoj prihranjeni vinar. Več nam ni možno storiti. Kako nam je tedaj zidati dalje? Vsi drugi viri so nam zaprti. Zato se obračam še enkrat na Vas, krščanski bratje, s prošnjo za kak kamenček za našo cerkev. Ne poznam druge zaloge, ljubi prijatelji, kakor tisto, katera je vzdana v Vašo krščansko dobrodelnost. Dajte torej, kar vam dati velela ljubezen: „slehern, kakor je namenil v svojem srečju, ne z žalostjo ali po sili, zakaj veseloga darovalca ljubi Bog.“ II. Kor. 9, 7. On, ki sejavcu deli seme in daje kruh v živž, vam bo pomnožil sadove Vaše dobrodelnosti. Pomagajte nam, ljubi kristijani, k zgradbi hiše Božje! Kako sladko čutilo, svoj dar prinesiti v čast Božjo! Kako tolažiljiva zavest, si s tem storiti dolžnika Boga! Bog je zvest plačnik, ki tudi neopominjan obresti daje ob pravem času. Katoliki! pomagajte nam nadalje zidati! Boljše je malo dati, kakor ničesar! Z veliko malih darov bo postavljena naša cerkev. Vsak dar po poštni nakaznici ali v pisemnih znakih nam je prijeten. Bog blagoslovi!

K. Jüngst, župnik.

Weimar, Thüringen.

(5-2)

Prodaja posestva.

Gračina Vinagorica

pri Trebnji na Dolenjskem

je na prodaj z gospodarskimi poslopji, pri kateri je 7 oralov travnikov, 10 oralov njiv, 3 orale gozda, 1 oral vrta, vkupe 21 oralov zemljišča. Slučajno se dá tudi za več let v najem. Pri gradu je cerkva s tremi kapelami.

Več se izve pri posestniku Vinegorice, pošta Trebnje, Dolenjsko.

(3-1)

Št. 607.

Razpis službe hišnika.

(3-2)

Za poslopje meščanske bolnišnice v Ljubljani (kresija) je oddati

službo hišnika

s prostim stanovanjem in mesečno plačo 5 goldinarjev.

Prošnjo za to službo, do katere imajo pred vsemi drugimi pravico ljubljanski meščani, vložiti je z dokazi o starosti in sposobnosti do 1. marca t. l.

pri podpisnem magistratu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 15. januarija 1890.

Dve hiši v Novem Mestu šte. 82 in 83

z vrtom in 6 oral. gozda

poleg glavne ceste in mostu, tik Krke zidani, posebno pripravi za obrtnike in trgovce, sta za prodati iz zapuščine poprejšnje lastnice. Dolgov ali drugih bremen ni nič. Zamenjali bi se tudi s posestvom v Ljubljani ali okolici. — Ponudbe vsprejema dr. Papež, odvetnik v Ljubljani.

(1)

Trgovina z železnino

Albin C. Ahčin-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8,

ima vedno bogato zalogo stavbinskega orodja, lopat, krampov, orodja za podzemeljska dela, okov za vrata in okna, pantov in ključavnic, zapahov, žebeljev iz drota, vijakov, železa pleha, drota, mesinga, bakra kositarja, cinka, naklov, precepov z vijakom (šraubstokov), ter vrtalnih strojev za ključarje in kovače, kladev, svedrov, obličev, pil in dletov, tudi dinamita, vžigalnih vrvic in kapić.

(24-1)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

priporoča svojo bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, stesalcev, ôs, zavornic za vozove, okov za vozé itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konjskih žebeljev, slokih žag, kôs, srpov, slamoreznih kôs, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj.

(28-1)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

EDVARD ZBITEK,

izdelovatelj transparentne steklene mozajike v Olomucu na Moravskem,

(delavnica v Neustiftu pri Olomucu)

priporoča

svete grobove,

strogo obredne, v vseh velikostih ter posebno opozarja na sv. grobove, ki so napravljeni za manjše prostore ter se razpošiljajo celotni v dveh zabojih. — Ilustrovani in opisovalni cenilniki na zahtevanje zastoj in franco.

Predragi gospod!

Sv. grob smo hvala Bogu dné 19. m. m. nepohabljeno dobili ter se neizrečeno veselimo, da si smemo čestitati, kajti sv. grob je vsestranski všeć.

Spokovanjem bilježi

dr. Stefan, (5-2) konzistorijalni svetovalec in mestni župnik v Karloveh v Sirmiji, 2. dan aprila 1880.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczyja, deželna lekarna, Sackstrasse.

Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczyja, „pri sv. Francisku“ (ob enem kemičnu tovarnu) V., Hundsturmstr. 113.

Nepresegljivo za zobe

je

I. salicilna ustna voda

aromatična, vpliva okrepevalno, zabranjuje gnilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošne priljubljen, vpliva jako okrepevalno ter ohranjuje zobe svetlo-bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczyja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstadtstrasse št. 30.

Dunaj: Lekarna dr. Ottona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“, III., Radetzkyplatz št. 17. (2)

Kašelj, hripavost, bronhij, bo-
pljuč ozdravljajo **katranove pastile**
lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.
Škatljica 25 kr. Vnanja naročila izvr-
šujejo se z obratno pošto. (10)

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Osem svetlinj! Najboljše ročne harmonike

z 1, 2 in 3 vrstami tipk, orkestralna harmo-
nika z jeklenimi glasovi, in usnjati mehovi
lastnega izdelka, kakor vsi godbeni instrumenti,
gosli, citre, flavte, klarineti, trompete, lajne,
glasbene škatljice, ustne harmonike, okarine,
lajnice, arisoni, lajnice za ptiče, albumi z
godbo, pivni in vinski kozarci, necessaires za
gospe z godbo itd.

JAN. N. TRIMMEL,

tovarna harmonik,

(30—24)

Dunaj, VII., Kaiserstrasse 74.

Ceniki franko in zastonj.

Unio catholica

vzajemni zavod za zavarovanje škod

na Dunaji, I., Bäckerstrasse 14,

koncesijovan vsled ministerske naredbe z dnem 28. februarja 1889.

Zavod zavaruje:

Premakljivo in nepremakljivo premoženje proti škodi po požaru, streli in eksploziji. — za taka zavarovanja jamčijo solidarno prvi vzajemni zavarovalni zavodi, kateri so člani razdelilnega društva vzajemnih zavarovalnic. Vsled zveze z vzajemnimi zavarovalnimi zavodi zmore „UNIO“ zavarovanja v največji vrednosti sklepati in daje na podlagi te zveze svojim zavarovancem največjo varnost. Vsakoletni prebitek razdelil se bode mej zavarovance.

Zavod vpeljal je tudi novo, doslej še ne poznato stroko zavarovanja, namreč:

Zavarovanje cerkvenih zvonov proti prelomu ali razpoku. V to stroko spadajo one škode, katere niso nasledki požara, temveč ki nastanejo vsled drugih katerih-koli slučajev. K vdeležbi v tej zavarovalni stroki vabijo se vsi prečastiti cerkveni predstojniki.

Tudi posreduje zavod pri prvih vzajemnih zavarovalnicah

zavarovanje na življenje in proti nezgodam.

Vprašanja gledé zavarovanj blagovolijo naj se podpisnemu glavnemu zastopu ali pa okrajnim gospodom zastopnikom dopošiljati.

Zastopništva po deželi oddajamo zaupnim osebam, katere se naj pismeno ali ustno pri podpisnem glavnem zastopu oglašé.

Ljubljana, meseca februarja 1890.

(3—1)

Glavni zastop zavoda „UNIO CATHOLICA“ v Ljubljani
za Kranjsko, Spodnje-Štajarsko in Primorsko.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje
za stokadoranje, samokolnice,
traverze in stare železniške šine
za oboke, znano najboljši kam-
niški Portland- in Roman-ce-
ment, sklejni papir (Dachpappe)
in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

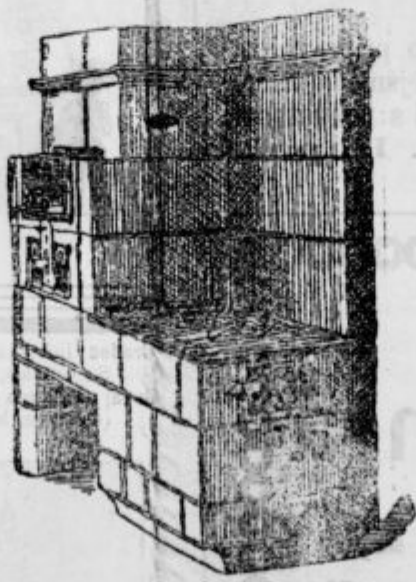
Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
terimi je mogoče v malih urah in
majhnimi stroški na pravem mestu do
vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
vsi deli za izkopane vodnjake, železne
cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste
trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(6)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengsfelder Gyps) za
gnojenje polja.

Sveže pustne krofe

priporoča

(6—5)

vsak dan

J. FÖDERL-ova slaščična pekarna

Lingarjeve ulice — Ljubljana.

Stiskalnice za zeleno pičo in žir

Bluntov patent, za ohranjanje raznih pič,

sladkih in zelenih, detelje, turšice, repnih peres itd.
so odlična iznajdba, tekom enega leta Ne pozabiti
nove dōbe, smo ohraniti si posebno

dokazano
s prakso, ter veliko
koristijo kmetijstvu;

dokazano
je s tem, koliko stro-
jev smo dosedaj pro-
dali, kakor tudi z
mnogostevilnimi si-
jajnimi pričevanji o-
lastnih in kmetijskih
prvakov.

700

komadov prodali
samo v Nemčiji in
Avstro - Ogerski,
kar dokazuje nji-
hovo korist in važ-
nost.

repna peresa

kajti zadnjeletni po-
skusi so pokazali
da so repna peresa

izvrstna

zimska

krma.

Navodila rabe, ki jamčijo gotov vspeh, kakor tudi pro-
spekte, ocene in spričevala gratis in franko.

PH. MAYFARTH & Comp., tovarne kmetijskih
strojev,

Dunaj, II., Taborstrasse 76.

(10—3)

Frankobrod ob M. in Berlin N.

edini opravičeni izdelovatelj stiskalnic s samostojno in nepre-
trgano delujočim navornim pritiskom, patent Blunt.

C. kr. priv. zavarovalnica

ASSICURAZIONI GENERALI

(Občno zavarovalno društvo v Trstu.)

(Ustanovljeno l. 1831.)

Jamstveni zaklad družbe . . . gld. 38,369.849-10

Izza ust. je plačala družba škod za . . . 217,257.394-75

Zavarovalno stanje v oddelku za-
varovanj življenja 31. dec. 1888 . . . 110,813.920-80

Premijski listi in premije, ki se
bodo v poznejših letih pobrale v
odd. zavarovanja zoper požar . . . 23,202.774-10

Družba zavaruje:

1. na človeško življenje v vseh mogočih sestavah.
2. Zoper škode po požaru na cerkvena, graščinska in
kmetijska posestva, stanovanja in gospodarska po-
slopja in njihovo vsebino, raznovrstno blago, žetve,
les in oglje na prostem, kakor tudi zoper škode
vsled podiranja in spravljanja, vsled strele, plino-
vega razpoka in onega pri parnih kotlih.

Občinam, cerkvam, samostanom, pobožnim usta-
novam in graščinam dovoljuje Assicurazioni Gene-
rali 20% odpust normalne premije.

3. Zoper škode vsled prevažanja na blago, pridelke,
ladje in druga prevaževalna sredstva mej preva-
žanjem na morji, rekah, prekopih, jezerih in po
suhem s poštnimi vrednostnimi pošiljatkami vred.

4. Zoper škode vsled razbitja zrcalnih oken in ogledal.
5. Zoper telesne nezgode na račun prve splošnje za-
varovalne družbe zoper nezgode na Dunaji.

Pri zavarovalni stroki na življenje
jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih
prednostij:

veljavnost polic v slučaju samoumora, dvoboja itd.
po petletnem obistanku;
nezastavljene police ne morejo ugasniti po triletnem
obistanku;

pravica do obnovljenja (tekom 3 mesecev) polic,
ki so ugasnile zaradi neplačevanja zavarovalnin, po-
polnoma neodvisno od zdravja še živečega zavarovanca;
omejitev ničnostih razlogov za slučaj nameravane
in dokazane goljufije;

brezplačno razširjenje zavarovalne veljavnosti do
zneska 15.000 gld. za slučaj, ko bi bil zavarovavec
poklican k črni vojski, in sicer po enoletnem obistanku;
zavarovanje ne preneha mej vojskim službovanjem
za zavarovance, ki so člani stalne vojne ali domo-
branstva, ter se v tem slučaju priračunavajo najnižje
dopolnilne premije.

Nevojniki na suhem (uradniki vojaške pošte in
brzojava, vojaški zdravniki, vojaški živinozdravniki, vo-
jaški lekarnarji, vojaški duhovniki, računski in inten-
dančni uradniki) ali vojniki na suhem od feldveblja navzdol
ne plačajo dopolnilnih premij, za vojskino zavarovanje do
zneska 3.500 gld., ako je polica že tri leta veljavna.

Zavarovalni oddelek na življenje je popolnoma
samostojen. Ima lastno premoženje in je od drugih
strok tako ločen in neodvisen, da tudi slučajna zguba
pri zavarovanju zoper požar ali škode pri prevažanju
ne more vplivati na to stroko.

Družba jamči za olajšave, ki se strinjajo z zdravim
trgovinskim poslovanjem, tako pri odmerjanju zavarov-
alnin, kakor tudi pri likvidaciji škod, katere vedno
točno izplačuje. (4)

Glavni zastop v Ljubljani:

C. Tagliapietra,

Gradišče št. 4.